Azərbaycan Respublikasının Prizidenti yanında Qeyri-Hokumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Şurası

Azərbaycan Respublikası "Dünya Azərbaycanlıların Həmrəyliyinə Dəstək" ictimai birliyi

Qəhrəmanlıq tariximizin salnaməsi

Azərbaycanın azadlıqı, müstəqilliyi və vətən uğrunda özlərini qurban vərən şəhidlərimizin xatirələrini qəlbimizdə daima yaşatmalıyıq.

İlham Əliyev

Cavanşir - Alban dövlətinin hökmdarı, görkəmli dövlət xadimi və s ərkərdəsi, məşhur Mehranilər sülaləsinin ən qüdrətli nümayəndəsi olmuşdur.O, 637-ci ildən 681-ci ilədək Alban dövlətini idarə etmiş, öz ölkəsinin qüdrət və nüfuzunu qaldırmağa müvəffəq olmuşdur. Cavanşirin anadan olduğu vaxt bəlli deyil. Atası Mehrani Qriqor Varaz Girdman dövlətinin ilk hakimi və bütün Albaniyanın knyazı olub. 638-ci ildə ərəb ordusu Sasani dövlətinin paytaxtı Ktesifonu mühasirəyə aldığı zaman Cavanşir, 6 ay sasanilərin tərəfində şəhərin müdafiəsində dayanıb. 642-ci ildə atası Qriqor Varazın vəfatından sonra hakimiyyətə keçən Cavanşir hökmdarlığın paytaxtını Partav (Bərdə) şəhərinə köçürüb.

Babək təqribən 798-ci ildə Ərdəbil yaxınlığındakı Bilalabad kəndində doğulmuşdur. Onun atasının adı Abdulla idi. Əbu Hənifə Dinavərin "Əxbar-ət tival" adlı əsərində isə belə yazır: "Babək Əbu Muslimin qızı Fatimənin oğlu Mütəhərrin övladından biridir. Və xurrəmiyidən olan Fatimiyə qəbiləsi ona mənsubdur. Bu ad sırf ərəb mənşəli olduğundan belə güman edilir ki, o, müsəlman olub.Bu,Azərbaycan xalqının qüdrətli azadlıq müharibəsi idi.Babəkin hökmdarı olduğu 22 il ərzində Babəkin qurucusu olduğu Xürrəmilər dövləti isə, məhz türklük və islam düşüncəsi üzərində qurulmuş dövlət idi, bu baxımdan Xürrəmilər dövlətini çəkinmədən ilk türk-müsəlman dövləti olaraq qəbul etmək mümkündür. Babək 14 mart 838 (39 yaşında) ərəb xilafəti olan Samirə şəhərində edam olunmuşdur,

Şah İsmayıl (I İsmayıl və ya **Şah İsmayıl** (tam adı: Əbül-Müzəffər İsmail ibn Heydər əs-Səfəvi). 17 iyul 1487 Ərdəbildə doğulmuşdur). Səfəvilər dövlətinin banisi və ilk şahı olmuşdur._Onun yaratdığı Səfəvilər dövləti 1736-cı ilə qədər mövcud olmuşdur. İsmayıl 1501-ci ildən 1509-cu ildə bütün İran, Azərbaycan, İraq, Şərqi Anadolunu və s. əraziləri vahid dövlətdə Şah İsmayıl Səfəvi Xətai – ilk dəfə türk dilini rəsmi dövlət dili elan edən dövlət başçısıdır. Halbuki, özlərini türk varisi hesab edən Osmanlıda dövlət dili fars dili idi. Bunun nəticəsidir ki, Azərbaycan dilində fars sözləri istifadə olunduğu kimi, fars dilində də türk sözləri öz yerini tapıb.

Koroğlu — yarı mistik xalq qəhrəmanı (təqribən XVI əsrin II yarısı). Türk xalqlarının bir çoxunun folklorunda Koroğlu obrazı (bəzi türk xalqlarının folklorunda *Koroğlu*) mövcuddur. Müxtəlif bölgələrdə bəzən fərqli adlarla xatırlanan atası Alı (İslamdan sonra Əli), korluq tanrısı həqiqi bir versiyasıdır. Kor sözü işıq demək olduğu kimi yer altı, dağ, torpaq kimi mənaları da vardır. Bütün bunlar bir yerdə baxdıqda Koroğlu adı üç fərqli mənanı ifadə edir.

Nadir şah 22 oktyabr 1688 – 19 iyun 1747) –Azərbaycan, Türküstan və Hindistanın şahı (1736-1747) və türk-soyluƏfşarlar sülaləsinin banisi. Azərbaycan türklərindən olan böyük sərkərdə, dövlət xadimi. Azərbaycan tarixinin görkəmli şəxsiyyətlərindən biri. Tarixdə həmçinin **Nadirqulu bəy** və **Təhmasibqulu xan** adları ilə də tanınır.

Fətəli xan Hüseynəli xan oğlu 1736-cı ildə Quba şəhərində anadan olmuşdu. **Fətəli xan Qubalı** (azərb. Fətəli xan Hüseyn Əli xan oğlu; 1736, Quba şəhəri – 29 mart 1789, Bakı şəhəri) — Quba xanlığının VI xanı (1758 –mart 1789); Azərbaycanın azadlığı, müstəqilliyi və birliyi uğrunda mübarizə aparmış XVIII əsrin görkəmli ictimai xadimi və sərkərdəsidir. O, 1785-ci ildə Şəki xanlığını, 1787-ci ildə Şirvan xanlığını və bir az sonra Bakı xanlığını özünə tabe etdi.

Cavad xan 1748-ci ildə Gəncə şəhərində doğulub. Cavad xanın atası Şahverdi xan 1756-cı ildən 1761-ci ilə qədər Gəncənin xanı olmuşdu. Çar İraklinin ölümündən sonra Cavad xan Nadir şahın vaxtında İrakliyə bağışlanmış Borçalı və Şəmşədil mahallarını geri qaytarmağa çalışır. Lakin ona yalnız Şəmşəddil mahalını azad etmək müyəssər olur.

Əliağa Şıxlinski 1865-ci il aprelin 23-də Yelizavetpol quberniyası, Qazax qəzasının Qazaxlı (indiki Aşağı Salahlı) kəndində ağalıq nəslində anadan olub.O yazırdı ki, onun atası İsmayıl ağa Əli Qazax oğlu Şıxlinski, əsli 1537-ci ildən başlayan igid bir nəslə mənsub olub. Şıxlinski 1904-cü ildən qeydlər apardığı "Zabitin dəftəri"ndə iftixarla yazır ki, onun anası Şahyəmən xanım Molla Vəli Vidadinin qız nəvəsidir. Əliağa Şıxlinskindən həm də iki qardaşı olmuşdu. Rusiya İmperiyası ordusunda general-leytenant, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin Hərbi nazirinin müavini və Sovet hərb xadimi.

Səməd bəy Sadıx bəy oğlu Mehmandarov Səməd bəy Mehmandarov 1855-ci il oktyabrında Şuşada anadan olmuşdur. Bakıda gimnaziya təhsili almış, 16 yaşında Peterburqda yerləşən II Konstantinovka artilleriya məktəbinə daxil olmuşdur.– Rusiya İmperator ordusunun tam artilleriya generalı Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti Parlamentinin Müstəqillər fraksiyasının üzvü; Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti hərb naziri, Azərbaycan SSR hərb xadimi. 1875-ci ilin dekabrında podporuçik rütbəsi almış və üçüncü dərəcəli "*Müqəddəs Stanislav*" ordeni ilə təltif edilmişdir. 1890-cı ildə kapitan , 1898-ci ildə podpolkovnik, 1901-ci ildə polkovnik, 1904-cü ildə general-mayor rütbəsi almışdır.

Həzi Aslanov 1910-cu il yanvarın 22-də Lənkəran şəhərində anadan olub İbtidai təhsilini şəhərin 1 saylı orta məktəbində alıb. 13 yaşında atasını itirən Həzi kərpic zavodunda fəhlə kimi işləməyə başlayıb. Sonra komsomol putyovkası ilə Zaqafqaziya hərbi hazırlıq məktəbinə göndərilib. 1924-1930-cu illərdə Bakı və Leninqrad hərbi məktəblərində oxuyub. 1929–cu ildə oranı bitirdikdən sonra Leninqrad süvari məktəbinə daxil olub.

Mehdi Hənifə oğlu Hüseynzadə 22 dekabr 1918-ci ildə Bakının Novxanı kəndində anadan olmuşdur. 1932-ci ildə o, Azərbaycan Dövlət Rəssamlıq məktəbinə daxil olmuş, 1936-cı ildə oranı bitirmişdir. 1937-ci ildə Leninqradda (indiki Sankt-Peterburq) Xarici Dillər İnstitutunda təhsil almışdır. 1940-ci ildə yenidən Bakıya qayıdıb, Azərbaycan Dövlət Pedaqoji İnstitutunda öz təhsilini davam etdirmişdir. Böyük Vətən Müharibəsi başlandıqdan sonra, 1941-ci ilin avqustunda Mehdi Qızıl Orduya çağırılmışdır. 1944-cü il noyabrın 2-də Mehdi Hüseynzadə döyüşlərin birində həlak olmuşdur

Allahverdi Teymur oğlu Bağırov 1946-cı il aprel ayının 22-də Ağdamda anadan olub. 1991-ci ilin 1 oktyabr ayında Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin Ağdamdakı hərbi hissələrin onun və qardaşı Eldar Bağırovun komandirliyi altında yaradıldı. 1992-ci ilin 14 iyunda təcili Ağdama çağrılan Allahverdi Bağırovun olduğu maşın Naxçıvanikdən geri qayıdarkən minaya düşdüşərək ölmüşdür

Asif Yusif oğlu Məhərrəmov 1952-ci il iyulun 26-da Ağdam şəhərində anadan olub. On bir uşağı olan böyük bir ailənin ilki idi. Uşaqlığı yoxsulluq içində keçib. Uşaqlıqdan boks və futbolla ilə məşğul olub O, 859 saylı həmin batalyonun ilk komandiri oldu. 1993-cü il 27 oktyabrda, Asif Şelli uğrunda gedən döyüşdə iştirak edir, onun səhhəti yenə görə ağırlaşır, hərbi hissəni təhvil verir və müalicə məqsədi ilə Yalta şəhərinə gedir. 1 iyul 1994-cü ildə vərəmdən vəfat edir.

Niyazi Aslanov 25 dekabr 1960-cı ildə Qasım İsmayılov rayonunda (indiki Goranboy rayonu) anadan olmuşdur. Orta məktəbini burada bitirdikdən sonra Rusiyanın Altay vilayətində hərbi xidmətdə olub. Erməni qəsbkarlarının fəallaşdığı 1988-ci illərdə Qasım İsmayılov rayonunda özünü müdafiə dəstələri yaradılan zaman buraya ilk yazılanlardan biri də Niyazi idi.1992-ci il 4 may tarixində Tap Qaraqoyunlu kəndi yaxınlığında keçirilən döyüş zamanı komandiri İsfəndiyar Əsədovu xilas edərkən qəhrəmancasına həlak olur.

Çingiz Mustafayev 1960-cı il avqustun 29-da Həştərxan vilayətinin Axtyubinsk rayonunun Kapustin-Yar qəsəbəsində Fuad Mustafayevin və Naxış Mustafayevanın ailəsində anadan olub. 1992-ci ilin iyun ayının 15-də Xocalı rayonunun Naxçıvanlı kəndində çəkiliş zamanı aldığı mərmi qəlpəsindən həyatını itirmişdir. Minaatandan atəş zamanı Çingiz qəlpələrdən ağır yaralandı, onun sağ ayağının bud sümüyündən arterial damarı zədələndi və o, sürətli qan axmasından döyüş meydanında dünyasını dəyişdi. Lakin Çingiz Mustafayevin kamerası çəkməkdə davam edird

Əlif Hacıyev1953-cü il iyunun 24-də Xocalı şəhərində doğulmuşdur. 1976-cı ildə SSRİ DİN-nin Frunze adına Xüsusi Orta Milis Məktəbinə daxil olmuşdur. 1979-cu ildə həmin məktəbi bitirmiş,1981-ci ildən təhsilini SSRİ DİN-nin Akademiyasında davam etdirmişdir. Qanlı döyüş gecəsində adamların bir hissəsini Ağdamın Şelli kəndinə çatdıra bildi. Amma hələ də təhlükədə xeyli adam vardı və bu adamlar Əlif Hacıyevin yolunu gözləyirdi. Belə məqamda Hacıyev bir an belə dinclik tapmırdı, qətiyyətlə yenidən geriyə döndü. Avtomatın darağını dəyişərkən düşmən gülləsi Əlif Hacıyevin qəlbinə sancılır.

Əliyar Əliyev 1957-ci il dekabrın 14-də Qubadlı rayonunun Qazyan kəndində anadan olub. 1992-ci ilin iyun ayının 24-də Qubadlı rayon mərkəzini bombalamağa uçan üç vertolyotu vurub salan da Əliyar Əliyevin döyüşçüləri olmuşdu. Əliyar Əliyevin son döyüşü 1992-ci il oktyabrın 3-də Laçının iki kilometrliyində olub. "Tikanlı zəmi" yüksəkliyi uğrunda döyüşdə tabor komandiri Əliyar Əliyev və onun sürücüsü Əlisadət Ağayev qəhrəmancasına həlak olublar.

Fazil Mehdiyev Qarabağda baş verən hadisələr Fazil Mehdiyevi narahat edirdi. O, 1990-cı ildə Ağdam rayon Daxili İşlər Şöbəsində yaradılmış polis batalyonuna yazılır. Tezliklə onun səsi ən qaynar döyüş meydanlarından eşidildi. 1991-ci ildə Qaradağlıkəndində ağır yaralanan Fazil azacıq sağalan kimi cəbhəyə qayıdır. 1991-ci il sentyabrın 23-dən 24-ə keçən gecə ermənilər Abdal Gülablı (Gülablı) kəndinə hücum etmişdilər. Fazil dostu Salehlə maşına minib döyüşə tələsir. Ağdama gələn yolda pusqu quran ermənilər onları atəşə tuturlar və Fazil bu döyüşdə faciəli surətdə həlak olur.

Murad Mirzəyev Azərbaycanın Milli Qəhrəmanı, Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin polkovnik-leytenantı,2016-cı ildə Aprel döyüşləri zamanı şəhid olub.Murad Mirzəyev 1976-cı ilin 31 mart günündə Sabirabad rayonunun Muğan Gəncəli kəndində anadan olub.Murad Mirzəyev 2004-cü ildə Azərbaycan Tibb Universitetinin Stomatologiya fakültəsində təhsil alan Fizzə Mirzəyeva ilə ailə həyatı qurdu. Murad Mirzəyevin 2009-cu il təvəllüdlü Nurlan və 2011-ci il təvəllüdlü Dəniz adında iki övladı yadigar qaldı.

Vaqif Dilqəm oğlu Bayramov (d. 25 dekabr 1979; Naftalan, Azərbaycan ö. 2 aprel 2016; Azərbaycan) — Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin zabiti (kapitanı). 2016-cı ildə Aprel döyüşləri zamanı şəhid olub, ölümündən sonra "Hərbi xidmətdə fərqlənməyə görə" III dərəcəli medalı ilə təltif edilib.

Vüqar Nurəddin oğlu Yusifov (d. 2 noyabr 1976; Şəmkir, Azərbaycan ö. 2 aprel 2016; Goranboy, Azərbaycan) — Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin zabiti (polkovniki). 2016-cı ildə Aprel döyüşləri zamanı şəhid olub, ölümündən sonra "Vətənə xidmətə görə" ordeni (III dərəcəli) ilə təltif edilib.

Elnur Adil oğlu Əliyev (d. 16 avqust 1976; Füzuli - ö. 2 aprel 2016; Cəbrayıl, Azərbaycan) — Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin mayoru. 2016-cı ildə Aprel döyüşləri zamanı şəhid olub, ölümündən sonra "Vətənə xidmətə görə" ordeni (III dərəcəli) ilə təltif edilib.

Urfan Üzeyir oğlu Vəlizadə (d. 1 noyabr 1978; Bakı, Azərbaycan - ö. 2 aprel 2016; Füzuli, Azərbaycan) — Azərbaycan Hərbi Hava Qüvvələrinin mayoru. 2016-cı ildə Aprel döyüşləri zamanı Əbu Bəkir İsmayılov və Təbriz Musazadə ilə birgə ermənilər tərəfindən vurulan Mi-24 helikopterinin üzvü olub, ölümündən sonra "Azərbaycan Bayrağı" ordeni ilə təltif edilib.

Layihənin məqsədi :

Azərbaycan xalqının qəhrəman
müharibəsində və 2016 il aprel
göstərdikləri qəhrəmanlıqları təb
qrupuna və gənclərimizə bu barədə tarixçi alimlərimizin iştirakları ilə, geniş məlumatlar verməkdir.

Layihənin vəzifəsi;

Faydalanaçaq əhali qrupları və
torpağına sədaqət, gənclərimizin
hazır olmaq kimi hissləri bir dah
qazilərimizin çıxışlarını təşkil etn
tutulmuş təşkilatı məsələləri həll

Layihənin müddəti : 4 ay

15- 04 -2018 15-08 2018

Buklet Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Qeyri-HökumətTəşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Şurasının
maliyyələşdirdiyi **"Qəhrəmanlıq tariximizin təbliği"**
layihəsi çərçivəsində
Azərbaycan Respublikası "Dünya Azərbaycanlıların Həmrəyliyinə
Dəstək" ictimai birliyi tərəfindən nəşr edilmişdir.

Azərbaycan Respublikası
"Dünya Azərbaycanlıların Həmrəyliyinə Dəstək"
ictimai birliyi

Bakı şəhəri Xətai rayonu Gəncə prospekti 23
Mob ; (994 55) 777 74 54
E-mail: alizade-tofiq@mail.ru

Tiraj 400

Bakı-2018

"NOTERDAN" Çap mərkəzi
Bakı, Səbail ray., Ü.Hacıbəyli küç., 17
Mob: (+994 55) 625 97 43
E-mail: ilyas_82naft@mail.ru